

יורם ארידור משחק באש – הוא מאיים על

איתני התשלובת הביטחונית-כלכלית

כיפה אדומה ודאבי התישלובת

בקונצנזוס כזה, בדיסקונט השקעות או בקבוצת אייזנברג, חלק מהם ייצגו חברות נשק אמריקאיות בישראל, ואחרים יקימו חברות ייעוץ שיתמחו בשיווק נשק ישראלי לדיקטטורות דרום-אמריקאיות או אפריקאיות. בדיוק כמו קודמיהם במטכ"ל.

התישלובת הזאת מהווה היום רבע מן הכלכלה הישראלית. זוהי קבוצת עסקים שהתחרות בתוכה היא שולית. האינטרס המאחד אותה חזק מכל ניגודים עסקיים שוליים.

יורם ארידור מנסה לצאת נגד האינטרס העליון הזה.

הוא עושה זאת בהסננות רבה. התביעה הראשונה של האוצר היא לקצץ 20 מיליארד שקלים בתקציב הביטחון. הסכום הזה מהווה רק 7% מן התקציב הביטחוני העצום של מדינת ישראל. אך די בכך, כדי להדליק הרבה נורות אדומות בלשכות המנכ"לים של התעשיות הצבאיות.

שם זוכרים בגאווה כיצד חוסלה, למעשה, הקריירה הפוליטית של יוגאל הורביץ. ליורם ארידור כדאי להיזכר במה שקרה לשרה-האוצר השני של ממשלת הליכוד.

הורביץ נכנס לתפקידו בנובמבר 1979. היה זה אחרי ששימחה ארליך איבד את תמיכת מילגתו שלו. היה מושא לבוז ציבורי ולבריחות אינספור. ולמעשה נזרק לכלבים על-ידי חברו הטוב, מנחם בגין.

הורביץ, שעשה דרך פוליטית מפותלת ממפא"י לליכוד, מיהר להכריז על מדיניות כלכלית חדשה, והתחיל לבצע אותה. הוא קיצץ בצורה אכזרית בסובסידיות ובאשראי, גרם לעלייה חדה בריבית, וביקש להביא לקיפאון במשק. האינפלציה, כך הוא הצהיר, מעניינת אותו פחות ממאון התשלומים ופחות מיתרות מטבע-החוץ של המדינה.

ההצלחה של הורביץ היתה מוגבלת ביותר. אך הוא פגע רק בשכבות החלשות של האוכלוסייה, ולא לה, כידוע, יש קול חלש. כל היתר אהבו את הורביץ. במיוחד אחרי שהוא הצליח להראות במהירות כי יש תוצאות למדיניות, ונבלם דילדול המטבע הזר של המדינה.

העיתונאים שגדלו על ברכי הפרופסורים, והפרופסורים שגדלו על ברכי התיאוריות הכלכליות של מילטון פרידמן ודומיו, כל אלה הצדיעו להורביץ.

גם הפוליטיקאים היו מרוצים. בחודשים הראשונים לכהונתו של הורביץ נרשמה עליה בפופולאריות של הממשלה. לשרים – שברובם היו ונשארו בורים גמורים בענייני כלכלה, היא נרמה שסוף-סוף יש מישהו שמחזיק את המושכות.

חלפו רק כמה חודשים, ולקראת אמצע שנת 1980 גילה יוגאל הורביץ תגלית מפתיעה מאוד לגביו.

הוא גילה שמדיניותו תנחל בישראל חרוץ, אם הוא לא יקצץ בתקציב הביטחון על ספיחי השונים.

גור ילד * כמו תרנגול

ניגוד לתדמיתו, מעולם לא היה הורביץ כלכלן דגול. הוא היה בעל בית-חרושת לדברי חלב, שכמו רבים בעידן ספיר הצליח הודות למילונות ומענקים ממשלתיים נדיבים. הורביץ גם היה נץ קיצוני. שאחת הסיבות לכך שהתפטר מהממשלה שנה לפני שמונה לתפקיד שרה-האוצר, היתה חתימת הסכם-השלום עם מצרים. אך כדי לראות מזה שראה הורביץ, לא היה צורך להיות

הכלכלה הישראלית. קציני צה"ל שניסו להגן בחירוף-נפש על תקציב הביטחון מפני שיניו הנוגסות של שרה-האוצר, מהווים כבר עתה, בעוד הם לובשים מדים, חלק מן התישלובת הזאת. כאשר הם יפשוטו את מדיהם, הם ישתלבו, ברובם הגדול, בתוך התישלובת הכלכלית של התעשייה הביטחונית.

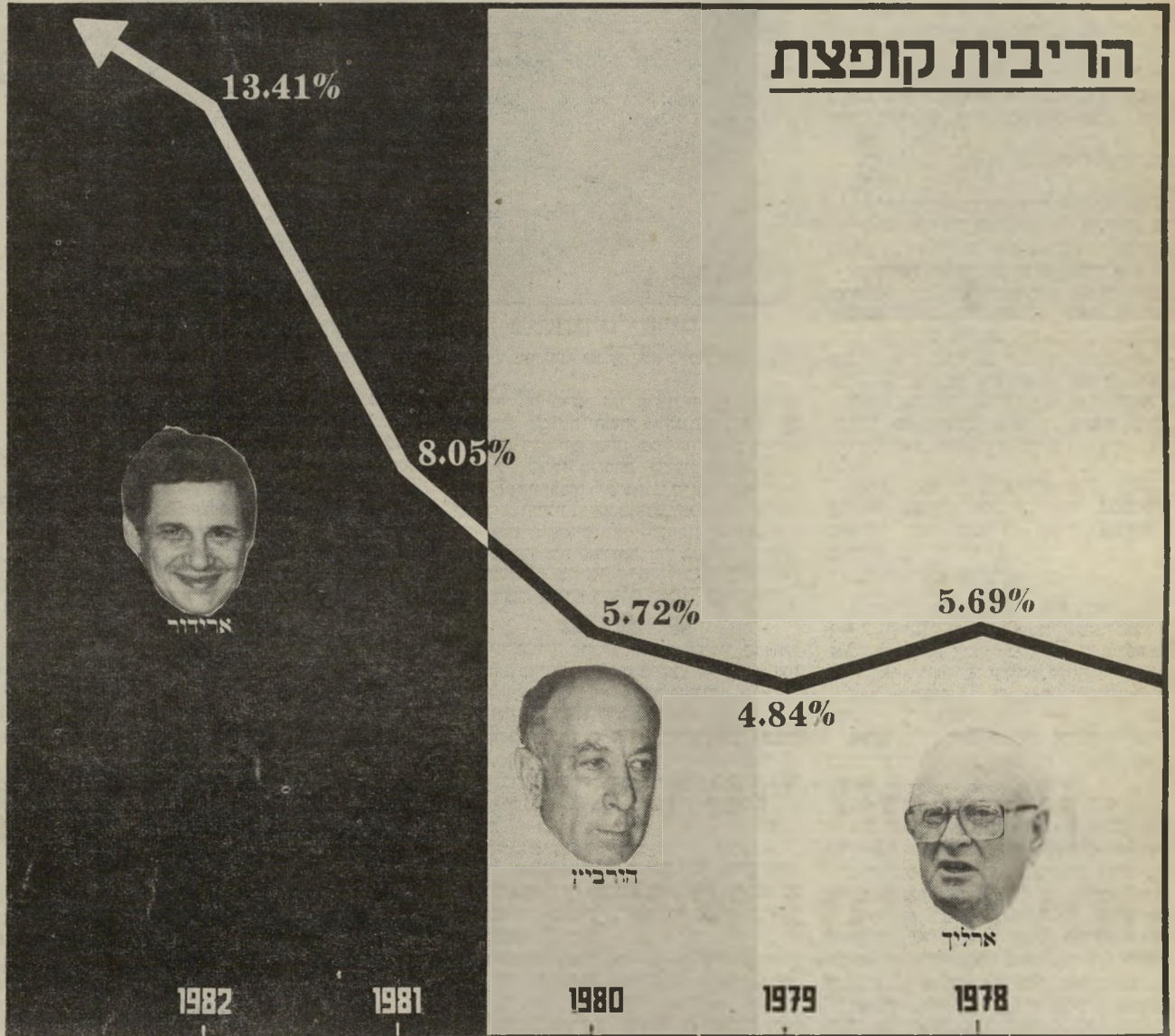
הם יתמנו כמנהלי אנפים וכחברי מועצות-מנהלים בקונצנזוס כלל או

ארידור ינהג בדרך דומה. העימות החריף שנוצר בין חברי ממשלת ישראל ובין קציני המטכ"ל של צה"ל כבוד הפיקוד של הצנא, שבמהלכו כינה אחד השרים את הרצאתו של ראש-אמ"ן כ"סיפורי כיפה-אדומה", הוא רק היריה הראשונה בקרב זה. קציני צה"ל – במודע או שלא במודע – שימשו כחילה-חלוצי בקרב שעדיין לא הסתיים בין יורם ארידור וחלק ממשלת ישראל מצד אחד – ובין התישלובת הכלכלית אדירת-הכוח שהשתלטה, למעשה, על

בסובסידיות אינו מטריד אותם. האינפלציה הגואה רק מגדילה את רווחיהם. אותם מקפיצה רק עובדה אחת: הנסיון של שרה-האוצר, לקצץ באופן דראסטי בתקציב הביטחון. הם אינם נרגעים מכך שהושגה "פשרה" ושהקיצוץ בתקציב הביטחון הוא למעשה הסר-משמעות. זאבי התישלובת זוכרים כי שרה-האוצר הקודם של ממשלת הליכוד, יוגאל הורביץ, השיג תחילה קיצוץ קטן, ואחר-כך גבר תיאבונו, והוא ביקש לקצץ עוד. הם חוששים מאוד שגם

קומות העליונות של כמה בנייני-מישרדים גדולים בתל-אביב כבר מתחילים להספיד את יורם ארידור. במקומות האלה שוכנות הלשכות המפוארות, שבהן מסתופפים המנכ"לים והסמנכ"לים, חברי הדייקטוריונים ואנשי-הפירסום של כמה קונצרנים גדולים. "יורם ארידור", אומרים שם, "משחק באש". הסיבה אינה המדיניות הכלכלית הכושלת של שרה-האוצר ועוץ-הפנים. החוב הייצוני התופח של ישראל אינו מראיג את מנהלי-הקונצרנים. הקיצוץ

הריבית קופצת

של הריבית בתל"ג ליותר מ-13% מכלל התוצר הלאומי. התשלומים האלה הם תמיד בגין הלוואות שנלקחו בשנים קודמות. עליית חלקם של תשלומי הריבית לעומת התל"ג מוסברת גם על-ידי הקיפאון בתוצר הלאומי של ישראל, ועל רקע עליית חלקו של תקציב-המדינה לעומת התל"ג. תשלום-הריבית וההוצאה הביטחונית היום מהווים יחד 40% מהתוצר הלאומי הגולמי – שיעור שאין לו אח ורע בשום מדינה בעולם.

הריבית כחלק מהתוצר על ההלוואות העצומות שמקבלת ישראל מבני-קיים וממשלות בחר"ל. עליה לשלם ריבית גבוהה ומצטברת. התרשים כאן מתבסס על נתוני קרן-המטבע הבינלאומית. בתקופת כהונתו של שימחה ארליך כשר-האוצר, נשמרה רמה של תשלומי-ריבית, שהיוו בערך 5% מהתוצר הלאומי הגולמי. בתקופת כהונתו של יורם ארידור תפח חלקה